

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 144/2021-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Konvičným, Rázusova 1, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na ochranu rodičovských práv podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, práva na rovnosť medzi rodičmi podľa čl. 5 protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 38 P 60/2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Konvičným, Rázusova 1, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na ochranu rodičovských práv podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, práva na rovnosť medzi rodičmi podľa čl. 5 protokolu č. 7 k dohovoru a základného práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 38 P 60/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Návrhom podaným na okresnom súde 13. marca 2017 sa otec maloletého (maloletý sa narodil v roku [REDAKOVANÉ] domáhal úpravy práv a povinností k maloletému, pričom účastníčkou tohto konania je i sťažovateľka, ktorá je jeho matkou. Rodičia maloletého prestali žiť v spoločnej domácnosti a matka spolu s maloletým odišla z [REDAKOVANÉ] do domácnosti svojich rodičov neďaleko [REDAKOVANÉ]. Nezhody týkajúce sa maloletého riešili v priebehu konania návrhmi na nariadenie neodkladných opatrení. Ich prvé protichodné návrhy boli zamietnuté. Až uznesením z 13. septembra 2017 v spojení s uznesením krajského súdu z 20. decembra 2017 bol maloletý dočasne zverený do starostlivosti otca. Následne bol zamietnutý návrh matky z apríla 2018 na zmenu tohto rozhodnutia. V októbri 2018 bol na návrh matky upravený styk matky s maloletým. Okrem toho súd vydal ďalšie neodkladné opatrenia, ktoré sa týkali umiestnenia maloletého v predškolskom zariadení a vykonania operačných zákrokov. V priebehu konania došlo medzi rodičmi za prítomnosti maloletého ku konfliktu, pričom tento konflikt

každý z rodičov interpretoval svojím spôsobom, no u maloletého to viedlo k narušeniu jeho vzťahu s matkou. Maloletý začal sťažovateľku ako svoju matku odmietať. V auguste 2018 bolo nariadené znalecké dokazovanie, pričom znalec posudok podal vo februári 2019. Znalec reprodukoval vyjadrenia maloletého o tom, že maloletý na matku reaguje odmietavo a nechce sa s ňou stretávať bez prítomnosti otca, u ktorého sa cíti bezpečne s tým, že vzťah s matkou sa môže zlepšiť. Okresný súd rozhodol rozsudkom zo 4. júla 2019 tak, že maloletého zveril do osobnej starostlivosti otca a upravil styk matky s maloletým.

3. Proti rozsudku okresného súdu podali obaja rodičia odvolanie, o ktorom bolo rozhodnuté tak, že rozsudok okresného súdu bol uznesením krajského súdu zo 6. mája 2020 zrušený. Odvolací súd zásadne nespochybnil správnosť rozhodnutia okresného súdu, no dospel k záveru, že ďalší postup súdu vrátane dokazovania treba zamerať na možnosť obnovenia vzťahu matky s maloletým. Na ten účel má okresný súd nariadiť psychologickú intervenciu v rodine prostredníctvom výchovného opatrenia v špecializovanom zariadení s cieľom sfunkčnenia komunikácie rodičov. Na podklade sledovania výsledkov výchovného opatrenia má okresný súd znova rozhodnúť. Okrem toho krajský súd apeloval na matku, aby upustila od riešenia konfliktu medializáciou a korigovala svoje správanie podľa odporúčaní odborníkov tak, aby došlo k obnoveniu jej vzťahu s maloletým.

4. Po vrátení veci z krajského súdu sa na okresnom súde uskutočnilo 10. decembra 2020 pojednávanie, na ktorom súd nariadil neodkladné opatrenie, z ktorého je zrejmé, že matka maloletého sa má stretávať s maloletým bez prítomnosti otca v Centre pre deti a rodiny v [REDACTED] kde aktuálne žije. Obaja rodičia sa vzdali práva podať odvolanie proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia.

II.

5. Podľa sťažovateľky súd postupuje neefektívne, keď vo veci uskutočnil len pár pojednávaní s veľkým časovým odstupom. Sťažovateľka namieta aj samotný postup súdu

v konaní, konkrétne, že súd počas konania nedoručoval jej právnomu zástupcovi všetky podania, neakceptoval žiadne jej dôkazy, odmietol doplniť dokazovanie, nesnažil sa ani o nápravu údajne narušeného vzťahu medzi ňou a maloletým. Okrem toho namietla, že rozsudok okresného súdu jej bol doručený až po troch mesiacoch od jeho vyhlásenia. Sťažovateľka tvrdí, že takéto konanie súdu vyvoláva dôvodnú obavu, že súd nekonal nestranne, nezávisle a predovšetkým nie v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, ale svojimi postupmi a rozhodnutiami cielene zvyhodňoval otca.

6. K styku s maloletým sťažovateľka uvádza, že aj napriek jej maximálnej snahe nie je jej umožnená realizácia styku s maloletým. Prostredníctvom viacerých návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia sa snažila o zmenu dočasnej osobnej starostlivosti. Tým, že do dnešného dňa nie je právoplatne rozhodnuté, resp. sťažovateľka nemá možnosť osobného kontaktu s maloletým, sa vytvára faktický predpoklad pre cielené zverenie maloletého do osobnej starostlivosti otca. Sťažovateľka je toho názoru, že týmto postupom súdu dochádza tiež k priamemu zásahu do jej súkromného a rodinného života.

7. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie označených práv, prizná jej finančné zadost'učinenie 30 000 eur a náhradu trov konania.

III.

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny), ktoré je svojím obsahom zhodné s právom na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02). Samotná dĺžka konania, ktorá je dôsledkom úkonov účastníkov alebo ich nečinnosti, nie je dôvod

na vyslovenie zbytočných prietáhov v prípade, keď súd o procesných návrhoch sťažovateľa konal a rozhodoval bez zbytočných prietáhov (napr. II. ÚS 41/00).

9. Čo sa týka faktickej zložitosti veci a postupu súdu, treba uviesť, že okresný súd opakovane rozhodoval o návrhoch oboch rodičov na nariadenie neodkladných opatrení, či už v otázke zverenia maloletého do starostlivosti toho-ktorého rodiča, zmene predškolského zariadenia, zdravotnej starostlivosti alebo o úprave styku s maloletým. Okresný súd nebol nečinný, naopak, bol zaťažený návrhmi oboch rodičov, ktorí neboli schopní riešiť dohodou ani základné otázky starostlivosti o maloletého. Skutková zložitost' veci bola určená i tým, že stav veci sa menil, keďže maloletý bol na začiatku konania vo faktickej starostlivosti matky, následne v starostlivosti otca a napokon maloletý odmietal stretávanie sa so sťažovateľkou. Konanie si vyžiadalo rozsiahle dokazovanie vrátane nariadenia znaleckého dokazovania.

10. Čo sa týka konania sťažovateľky, je zrejmé, že v priebehu konania boli rodičia smerovaní k odbornej spolupráci (mediácia, psychologická intervencia) a k tomu, aby sa na tejto intervencii zúčastňovali dobrovoľne, uvedomujúc si jej ciele a prínos pre zlepšenie ich vzťahov v prospech maloletého. Tieto opatrenia však nevedli k náprave a odporúčané opatrenia neboli úspešné. K tomu prispelo i to, že rodičia postupovali bez nadväznosti na celkovú situáciu a spoluprácu s druhým rodičom. Z jednotlivých navrhovaných procesných úkonov oboch strán je zrejmé, že svojím kontradiktórnym ponímaním konania o úpravu práv a povinností k maloletému, v ktorom zdôrazňovali svoj pohľad na vzájomné konflikty, prispeli k predĺženiu konania.

11. Čo sa týka významu sporu pre sťažovateľku, je zrejmé, že tento vyplýva z možnosti realizácie jej vzťahu s maloletým synom, či už v rovine osobnej starostlivosti, striedavej osobnej starostlivosti alebo pravidelného styku v prípade zverenia maloletého do starostlivosti inej osoby. V tomto prípade však primárne nejde o záujem na tom, aby bola vec čo najskôr právoplatne skončená, ale predovšetkým na tom, aby počas celého štádia rodičovského konfliktu, ktorý môže presahovať rámec viacerých konaní, orgány súdnej moci konali tak, aby sa vzťah rodiča s maloletým realizoval v súlade

so záujmom dieťaťa. K tomu v namietanom konaní došlo, keďže okresný súd priebežne rozhodoval o návrhoch rodičov na nariadenie rôznych neodkladných opatrení, ktorými upravoval ich práva a povinnosti v závislosti od konkrétnych pomerov a postojov maloletého.

12. Vychádzajúc z týchto zistení, treba dospieť k záveru, že v napadnutom konaní nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Rovnako z týchto zistení nemožno dospieť k záveru, že by došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže o právach sťažovateľky sa ďalej koná.

13. Sťažovateľka sa ďalej domáhala porušenia svojho práva na rovnosť medzi rodičmi podľa čl. 5 protokolu č. 7 k dohovoru, podľa ktorého pri uzavieraní manželstva, za jeho trvania a pri rozvode majú manželia rovnaké práva a povinnosti občianskoprávnej povahy medzi sebou a vo vzťahu ku svojim deťom, pričom toto ustanovenie nebráni štátom prijať opatrenia, ktoré sú nevyhnutné v záujme detí. Už z textu článku vyplýva, že ochrana podľa tohto článku sa vzťahuje iba na vzťahy manželov, a preto sa ho nemôžu dovolávať osoby, ktoré v manželskom zväzku neboli (Kaijalainen proti Fínsku, rozhodnutie ESLP z 12. apríla 1996 č. 24671/94), tak ako to je v tomto prípade.

14. Sťažovateľka ďalej namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, podľa ktorého starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť s tým, že práva rodičov možno obmedziť a maloleté od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona; základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života a práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie a štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem vymedzených prípadov.

15. Porušenie týchto práv sťažovateľka osobitne nediferencovala a v podstate ich zdôvodňovala doterajším priebehom právoplatne neskončeného konania na okresnom súde s tým, že podstata porušenia spočíva v tom, že jej nie je maloletý syn zverený do osobnej starostlivosti, respektíve nie je jej umožnený styk s ním. Tento stav však nie je výsledkom doterajších súdnych rozhodnutí a postupov, ale tým, že maloletý v priebehu konania začal žiť v domácnosti otca a následne sťažovateľku začal odmietať. Napriek tomu okresný súd styk matky s maloletým upravil nielen neodkladným opatrením, ale aj rozsudkom, pričom sťažovateľku nabádal, aby zvažovala intenzitu a formu realizácie kontaktu s maloletým bez toho, aby ho vystavovala nepríjemným a stresujúcim situáciám. Takisto krajský súd v rozhodnutí apeluje na matku, aby korigovala svoje správanie a rešpektovala odporúčania odborníkov s cieľom obnovenia jej vzťahu s maloletým. Okrem toho je zrejmé, že aj rozhodnutie krajského súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie okresného súdu, primárne sleduje vytvorenie podmienok na to, aby došlo k obnoveniu vzťahu sťažovateľky s jej maloletým synom. To následne viedlo k poslednému rozhodnutiu okresného súdu o neodkladnom opatrení, ktorým bol konsenzuálne (vzdanie sa odvolania proti uzneseniu) upravený styk sťažovateľky s maloletým.

16. Z uvedeného je preto zrejmé, že v doterajších postupoch okresného súdu zjavne nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označených základných práv. Preto je ústavná sťažnosť sťažovateľky zjavne neopodstatnená a ústavný súd ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na predbežnom prerokovaní odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2021

Robert Šorl
predseda senátu